

gaderingen u
ettantisme.
ren reeds 266
ormeerde be-
van de poli-
menu hunner
aken.
orgeven, alsof
de lijn terug-

en oolijk zijn.
J zulke enor-
zoo hij nog
aus stultitiae
iet spel komt.
n „the fool“.
r. Lauillard,
nstig gezicht
presideeren,
harlekijn met

raz afscheid
zijn parti-
stelling, dat
ing tussehen
staatkundig
terdaad haar
fwerking van
nzer vaderen
dusgenamd

at bijna elk
ant zich wel
clusie trekt.
an onze va-
blig van veler

likanten, die
Leiden ont-
ande hooge-
critische ge-
terlijk niets
en zijn voor
het duister

deze man-
ie, nog eens
o goed zoo
de beïjdel-
et,
altoos ge-
tenschappe-

g; vaak ver-
ng, de op-
og hebben,

hier strijd
r, toen die
de Socinia-
nover deze
meerde be-
veroverd en,
toch is
jd der Ge-
zaak geen
et Socinia-

ebben.
te in hoofd-
de en ver-
enschelijke
loog, die in
koesterde
n van den

eide prin-
enschelijke
n zijn wil;
rover ook

anien had
en eerlijke
En des-
zonder
bestreden,
leer de

er de rede
de Word
lek, hetzij
in zake
beide, die
Arminian

God en
om moest
en dienen
in.

loochend,
k de geus
van
voorva-
leeraren,
schelijke

nog niet
terklaart,
weer op

gebesigd
want de
neen ge-
een niet

ukt, dat
En gelijk
nen, dat
ndelt en
ader de
bed, due-
le dolin-
le in de
en Ar-
ider ons
vrome

enheid,
a dwa-
l.

natuur-
iniana-
eren

als de Socinianen en Arminianen uit de
17de eeuw met de Liberalen op een hoop
gaan staan, om de Calvinisten te bestrijden.
We aanvaarden dien strijd, en zullen er
onze tegenstanders niet om minachten.
Alleen houde men op het volk te mis-
leiden.
Wie Sociniaan en Arminiaan in zijn hart
is, neme het masker van zijn aangezicht,
en doe zich niet langer als een Calvinist
aan het volk voor.

Nog met een enkel woord dienen we
terug te komen op de oratie van Prof.
Woltjer.

Niet om op die oratie zelve in te gaan.
Daar toch is de aard van ons blad niet
naar. Misschien zou een enkel maal een
theologische oratie nader kunnen besproken
worden. Maar juridische of philologische
redevoeringen vallen buiten ons kader.

Wie handelen dus naar het „schoonma-
ker, blijf bij uw leest.“

Maar wel komen we nog eens op deze
oratie terug, om haar onderwerp, en om de
betekenis van dat onderwerp voor de letter-
kundige faculteit.

Bij velen toch bestaat nog altoos het op-
pervalkige denkbeeld, alsof een letterkun-
dige faculteit niet anders dan een verleg-
stuk van het gymnasium ware, en zoo
goed als uitsluitend diende, om theologen
en juristen klaar te maken voor hun pro-
paedeutisch examen.

Eigenlijk kon men dan evengoed *seven*
in plaats van vijf jaren op het gymnasium
blijven; dan spaarde men heel die let-
terkundige faculteit uit; en kon men even-
als aan de Rijksuniversiteiten 266 van het
gymnasium naar de Theologie of de Rechten
gaan.

Het Rijk doet het met zes jaar af; dus
één jaar minder; maar de gevolgen van
deze onbesonnen inkrimping blijven dan
ook niet uit; en de hoogerleeraren aan die
Rijksuniversiteiten klagen steen en been.

Doch dit nu daargelaten sprekend het van-
zels, dat het veel geschikter ware de litte-
rarische faculteit bij het gymnasium te voe-
gen, zoo metterdaad deze faculteit geen
ander doel heeft, dan om nog één à twee
jaren studie aan de gymnasiale studien toe
te voegen.

Dan toch komt dit veel goedkooper uit.
Het spaart twee jaren studie en het haalt
een geheele faculteit uit.

Justit echter wordt nu door de oratie
van Prof. Woltjer in beginsel als een onhou-
dbare voorstelling bestreden.

De letterkundige faculteit heeft wel ter-
dege een eigen reden van bestaan, omdat
ze een geheel eigen terrein van onderzoek
van Godswege ontving; en wel dat terrein
dat bepaald wordt door den Logos; wat
we voor onze lezers niet duidelijker weten
te vertellen, dan door te zeggen: heel dat
terrein hetwelk het *menschelijke bewustzijn*
omvat.

Dit terrein toch wordt niet ontgonnen
door de theologische, niet door de juridische
faculteit, niet door de geneeskundige en
evenmin door de natuurkundige weten-
schappen.

Het is een eigen terrein, een zelfstandig
gebied. En daarbij een rijk en hoogst be-
langrijk gebied.

Vandaar dan ook, dat aanstaande theolo-
gen en juristen, die één of twee jaren bij
deze faculteit studeeren, dit volstrekt niet
moeten doen, om hun gymnasiale studie
nog wat te rekken, maar in het heldere
besef, dat ze nu tot heel iets anders komen
dan het gymnasium hun bood; van school-
studie tot wetenschappelijke studie; en wel
tot de wetenschappelijke studie van wat
samenhangt met en voortvloeit uit die rijke
gawe Gods die we in ons menschelijk be-
wustzijn ontvangen.

Iets wat zoo waar is, dat al wierd er
geen enkel propaedeutisch examen gedaan,
deze faculteit toch nog altoos voor zich
zelve zou moeten bestaan; want er is geen
universiteit denkbaar, tenzij er ook opzete-
lijke bestudering van het veld van ons
menschelijk bewustzijn aan plaats grijpe.

En wat ten laatste zij opgemerkt, daaruit
juist dat de letterkundige faculteit er niet
evenals het gymnasium is, om Latijn en
Grieksch te leeren, maar om ons thuis te
doen zijn op het gebied van het mensche-
lijk bewustzijn, vloeit dan ook vanzelf
voort, dat deze faculteit heel anders zal
zijn aan een Calvinistische dan aan een
rationalistische hoogeschool, eenvoudig
omdat het *menschelijk bewustzijn* bij een
Calvinist anders gestoefed en anders ge-
richt is, dan bij een rationalist.

De berichten uit Amerika, in zooverre
het de verdediging van het Calvinisme
geldt, luiden niet ongunstig.

Althans van het stuk *Calvinisme en Re-
volutie* is een tweede afzonderlijke uitgave
verschenen, en gelijktijdig is door den heer
De Vries een Engelsche vertaling geleverd
van de redevoering over *Calvinisme en
Kunst*, onder den titel: Prof. Dr. A. Kuyper,
Calvinism and Art, by Rev. J. Hendrik
de Vries.

De heer J. H. de Vries was benoemd tot
eeredid van het *American Institute of Chris-
tian Philosophy*, en bood deze vertaling
aan als proeve bij zijn intrede in dit ge-
nootschap.

En en ander werd medegedeeld in het
blad *The Yorker Statesman* van 7 Nov.
KUYPER.

Voor Kootwijk.

Door Dr. A. KUYPER ontvangen: van A. D.
H. te Doekum f 2.50, Dr. W. H. N. te D.
f 2.50.

Door Da. J. H. HOUTZAEGERS, van J. v. d. B.
te Aarlanderveen f 5.
Totaal ontvangsten f 1794.21/4.

Mit de Pers.

Naar zijn denkbeeldigen vriend te Jeruzalem
zond Da. Gispin ditmaal een indruk van het
Sociaal Congres.
Hij zegt er dit van:

Gij herinnert u, dat er in het vorige jaar enige
ontevendheid openbaar werd in de kringen onder
Christelijke werklieden, over den geringen steun, dien
het streven dezer mannen bij de samenkomsten broeders,
met name ook bij de leden der Tweede Kamer, onder-
vond, op het stuk van den sociaal-nood der mindere
standen en van de talrijke kwesties die hiernaede in
verband staan, daarvan de oorzaak of het gevolg zij-
de.

Dr. Kuyper trad toen verzonnen op, en maakte
het voor allen duidelijk, dat het tot het tegengaan van
een gewenschte uitkomst zou leiden, indien de wer-
klieden atoodiglijk, en de andere deelen der maats-
chappij afzonderlijk handelend optraden. Overnemen-
was zijn betoog in den kring der werklieden, dat de
aan de orde gekomen kwesties de medewerking elch-
ten van allen, dat studie en practijk, patroon en werkmans,
geleerde en niet geleerde, aanzienlijke en geringe, be-
hoorden samen te werken, om tot eenige degelijke en
geëiglijke uitkomst te geraken.

Uit deze overwegingen werd de gedachte geboren
van een Sociaal Congres, waarop zowol de theoretie
zich als de praktische zijde van het grootste vraag-
stuk onzer eeuw van verschillende zijde kon worden
besproken, zowol de beginselen als de daartoe voor-
vloeiende practijk, gelijke die, op grond van Gods
Woord, door alle Protestanten in Nederland in ver-
derland behoeven te worden en naar welke
toepassing op het leven allen behooren te streven.

De Socialisten namen natuurlijk een loopje met
de mannen van „Patrimonium“, die nu een koeke van
Dr. Kuyper hadden gekregen, met de vermaning, dat
ze nu ook zoet naar heel moesten gaan.

En van sekere Protestanten werd het voorstel,
om te komen tot een Sociaal Congres, als een helische
machine voorgesteld tegen de Ned. Herv. kerk, en om
de antirevolutionaire partij meer en meer in een
Kuyper-parij om te zetten, met geen ander doel, dan
om bevestiging te schenken aan de laagste hartochten
der menschelijke natuur, welke bestaan de tegen-
woordigen van den leider der Socialisten, die in ver-
noot bij zichselven schijnen te ontdekken, maar enig-
en alleen bij die mannen, die niet met de liberalen
medegaan, en voor de historische rechten des volks,
naar de in Gods Woord geopenbaarde beginselen, pal
staan. Dit een en ander heeft echter niet kunnen
verhindern, dat het Sociaal Congres vrij voorproefing
voelgeschapen ter wereld is gekomen, en dat de
er berezenwezen voorat de Regeling-commissie zou
daarvan kunnen getuigen, maar het kindke zag er
zoo welgedaan en sterk ontwikkeld uit, dat het, naar
sommiger gevoelens, over een jaar geheel alleen zou
kunnen loopen.

Men heeft echter wijlselijk het besluit genomen, om
om zulke mogelijkheden niet vooruit te loopen, en het
Centraal Comité nogmaals verzocht, in verband met
de bestaande Regeling-commissie, een tweede Congres
samen te roepen.

Want waarlijk, de perik smaakt naar meer.
De *Bazain* is en als weelderig en als zuiver kerkselijk
blad ongeschikt, breedvoerige verslagen van zulke
bijeenkomsten te leveren. Maar de leden van de
als de *Standaard*, hebben voortreffelijke verslagen van
het besprokene en van de besluiten of resolutien die
niddelen het u toelaten, kunt ge uit de aan deze rede
toegevoegde bijlagen, met een geheele literatuur (in
twee talen), over de Sociale kwestie af te maken.

Wij hebben de eerste dagen van de geestelijke op-
wekking in ons land, (het Réveil) of met beleveld, of
wie waren nog te jong om er sterke indrukken van te
ontvangen. Slechts de laatste golven van de bewe-
ging uit dien stroom degeestes, hebben we gevoeld.
Toch zullen we God ook voor de werking van die
laatste golfalagen, in eigen hart te looven, en
te danken. Wat we nu beleven, is echter de door-
werking van het in de eerste helft der eeuw opgewekte
leven, voor de maatschappelijke verhoudingen. Onze
Heere Christus heeft niet alleen de zielen der menschen,
maar ook hunne lichamen verlost van de heerschappij
der zonde en des doods. Hem als Redder te eeren,
ook op maatschappelijk gebied, is niet alleen diene
roeping van alle Christenen, maar volgt uit het leeren
beginsel zelf, dat de H. Geest in de harten gewekt
heeft. Zoo schoon werd dit door Dr. Gildemeester
in den bidstond uiteengezet, toen hij met machting ver-
schil aanwees tussehen den Kaingeest, en den geest
van hen, die uit God geboren zijn.

Aanvankelijk kan gezegd worden, dat het Congres
uutnemend geslaagd is. Geheel de richting de wijze
van werken de leiding van de algemeene vergaderingen,
alles getuigde van het groote talent en de meesterhand,
die dat alles in elkaar zette.

Veel valt er ook op zulk een samenkomst op te
merken en te leeren. Wat een verscheidenheid in
aanzichten, houding, manieren, spraak, gebaren, wijze
van uitdrukking enz. Al is de vorm der leiding schier
hetzelfde, hoe spoedig onderscheidt men toch den
aanzienlijken man, in de kwaliteit van bleeding gemak-
kelijkheid van beweging, lijfheid in de uitdrukking en
andere bijzonderheden. Ook trof het mij, dat de
theologische sprekers over het algemeen, veel woorden-
rijker zijn dan de parlementaire sprekers, maar deze laatste
nemen het ook evener in het gemeen, dat zal zeker komen
en predicheid, in juistheid van uitdrukking der gedachte
en omschrijving, of bepaling der begrippen.

Voor het eerst in mijn leven heb ik nu ook vrouwen
in het openbaar hooren spreken. Het maakt een
zonderlingen indruk, een vrouw, in het midden der
mannen gezeten, te zien optaan met een „mijnheer
de Voorzitter“ op de lippen. Maar dat zal zeker komen
van het voor ons ongewoone. De vrouwen kunnen
voortreffelijk in het openbaar spreken, althans die ik
hoorde, zeer geknust, sober, parlementair, veel meer
bij de zaak blijvend, dan in de huiselijke improvisaties,
waaraan wij meer gewoon zijn.

De sluiting van het Congres zal onvergetelijk blijven
voor allen, die het voorrecht hadden, er bij te zijn
woordig te zijn. Een dergelijk oogenblik als op
kerkselijk gebied, in den Haag doorleefd is, toen de
voorzitters der beide Synoden, de handen in elkaar
legden, gemeten we ook op maatschappelijk gebied,
toen Da. Pierson, na een aangrijpende wedsprekende
toespraak, zijn hand in die van Dr. Kuyper legde, en
Dr. Kuyper, met bewogen stem, de deur van zijn
hart even op een kiertje zette, en zien liet, wat daar
menigmaal in omring. God geve, dat dit een schoon
begin zij van meerdere verbodering onder de belijders
des Heeren, op maatschappelijk gebied, dat vastou-
wen en verduchtmaking, met en meer moge wijken
voor „Broedertrouw“ en het: proletariats, veroniet
u, van de mannen der revolutie, ook voor de Christo-
lijke mannen, een spoorslag zij tot nauwere aan-
sluiting. Mannen als Dr. van Giebel Gildemeester, Dr.
Ulfers, Dr. Schrieke, Baron Mackay, Baron van
Dedem, Jhr. Belaeus van Blokkand, Havelaar, en zoo
veel anderen meer, hebben hun hart getoond aan het
volk, dat hen liet heeft en eert, omdat zij hun Holland
eeren, ook op het hoogste gebied van het volkeleven.

Op dit laatste valle de nadruk.
Het Congres heeft al het schoon der ver-
eeniging getoond. Al het aantrekkelijke van de
rijke eenheid die ook dan nog 200 rumschoots
overblijft, als elke groep zuiver en onverbloemd
haar eigen overtuiging afrondt, uitsprekt en
er naar handelt.

KUYPER.

Officieele berichten uit de Ned.
Geref. kerken.

Kort verslag van de vergadering der
classis Dordrecht op Donderdag
5 November j.l.

Het moderamen der vergadering bestond uit
Ds. Sleeswijk Visser, praeses, Ds. Fernhout,
scriba, en ouderl. Herengren, Assessor.

Vetwegenwoordigd waren 15 kerken door 4
dienaren en 23 ouderlingen, terwijl 4 broeders
diakenen de vergadering als adviseerende leden
bijwoonden.

Ds. van Schaik hield eene korte predikatie
over Jer. 50:6.

Het rapport der afgevaardigden naar de
laatsgeboude voorl. Synode bepaalde zich,
op verlangen der vergadering tot toelichting
van het besluit in zake de Heereening, de
mededeeling van eenige besluiten die onmid-
delijke uitvoering door de classis eischen en
het beantwoorden van eenige vragen.

De heer P. de Groot van Zwijndrecht werd
als ocfenaar toegelaten.

Aan een tweetal broeders uit Ridderkerk
werd advies gegeven in zake de vrijmaking
hunner kerk.

Eene aangename verrassing was voor de
vergadering de komst van een drietal afge-
vaardigden door Chr. Ger. classis Dordrecht,
om de zuster-groete hunner classis over te
brengen, hare bijdschap over de aanvankelijke
geslaagde Vereeniging uit te spreken en in
overleg te treden over combinatie van de
Chr. Geref. gemeente en de Nederl. Geref.
kerk te Strijen.

Na eene hartelijke toespraak van dan praeses
toefden de broeders nog eenige oogenblikken
in ons midden.

In zake de begeerde samenwerking te Strijen,
oordeelde de classis dat het niet geraden was
eenig voorloopig verband tussehen beide groe-
pen te leggen, maar men zich te bepalen had
tot het houden van gemeenschappelijke gods-
dienst-oefeningen en, zoo mogelijk tot het ge-
zamenlijk viereen van des Heeren H. Avond-
maal.

Twee broeders werden gedeputeerd om dit
advies bekend te maken aan de Chr. Geref.
classis.

De regeling van het uitkeeren der vacature-
penningen, in overeenstemming met het des
betreffend besluit der Synode te 's Hage,
wordt aan twee dienaars opgedragen.

Bij het onderzoek naar art. 41 D. K. werd
aan sommige kerken advies verstrekt.

Een voorstel om vacanten kerken die na-
laag zijn in 't beroepingswerk, voortaan des
Zondags geen hulp meer te verleenen voor den
dienst des Woords, werd niet aangenomen.

Door twee deputaten der classis zal getracht
worden eene combinatie voor de kerken te
Giessen-Oud- en Giessen Nieuw-kerk voor te
bereiden.

Tot deputaat voor hulpbehoevende kerken
buiten de classis werd benoemd Ds. Sleeswijk
Visser.

Als kerkvisitatoren werden voor '92 aange-
wezen Ds. Sleeswijk Visser en br. van Ostende.
De eerstvolgende classicale vergadering wordt
bepaald op den 1sten Donderdag in Februari
te Dordt.

Hare saamroeping wordt opgedragen aan de
kerk Nieuw-Lekkerland.

De korte predikatie zal alsdan gehouden
worden door Ds. Sleeswijk Visser.

Na censuur en 't lezen der korte Notulen,
wordt de vergadering met dankzegging gesloten
door Ds. Knoll.

K. FERNHOUT, scriba.

Vergadering der Classis Amersfoort
op 18 Nov. 1891.

Vetwegenwoordigd waren 13 kerken met 26
keren- en 2 adviseerende stemmen.

Ds. L. Adriaanse opende de vergadering met
gebed en het lezen van Psalm 7.

De geloofsbriefen werden in orde bevonden.

Tot Praeses werd Dr. G. van Goor en tot
Assessor Dr. H. H. Kuyper verkozen.

Door afwezigheid van den voor een jaar
gekozen scriba werd als fungerend scriba voor
deze vergadering, oud. H. C. E. Staverman
aangewezen.

De notulen der vorige vergadering werden
gelezen en goedgekeurd.

Een broeder uit een der kerken werd voor
oefenaar onderzocht, doch kon vooralsnog niet
worden toegelaten. Hem werd geraden nog
een jaar te studeeren; terwijl 2 leeraars, op
verzoek, zich bereid betoonden hem bij zijne
studien te steunen.

Nu volgde de omvraag naar Art. 41 D. K.
De kerk van Tienhoven bracht ter kennis
der classis, dat zij besloten heeft weder een
leeraar te beroepen.

De kerken van de Bildt en Maartensdijk
wenschten opheffing der tussehen haar gesloten
acte van combinatie, wegens verschillende
moeilijkheden aan de uitvoering daarvan ver-
bonden.

te verzetten, wanneer daarvoor wettige redenen
bestonden, en daarmede alsdan de kerken in
kennis te stellen.

Als datum voor de volgende classis werd
Woensdag 10 Febr. 1892 en als roepende kerk
de Bildt aangewezen.

H. C. E. STAVERMAN, fung. scriba.

Zending.

HET ARBEIDSVELD.

III.

Het is kwalijk te loochenen dat spijt allen
voortuiging in het werk der Zending, het heid-
dendom en de valsche godsdiensten nog een
macht vormen, die zelfs, gelijk we herhaalde-
lijk aanwezen, in den laatsten tijd onder den
invloed der beschaving geduchter wordt. De
„blinde“ heidenen worden wel „ziende“, maar
in gansch anderen zin dan de kerk van Chris-
tus dit wenscht.

Wie op de kracht en de ontwikkeling des
Christendoms let, de torens van Zion tell, zal
er licht toe kunnen komen met een opgegeven
hoofd en bemoeidigd hart aan 't werk te gaan,
predikers niet te zenden. Maar vraag bijna
allen die het deden: zij zullen u zeggen, dat
de hinderpalen ontzaglijk zijn.

De verspreiders die uitgezonden worden kee-
ren al te vaak weer, en verhalen dat „de steden
ommuurd en zeer groot zijn en zij kinderen
Enaks geest hebben.“ Wie Israels God niet
tot steun heeft kan niet optrekken!

Een blik op de Zendingkaart zegt al aan-
stonds alles. We vinden

1. Het *Buddhisme* en de stelsels die er
mee in verband staan, waarover we reeds meer
spraken. Altes saam beheerscht het een derde
(het zeg iets) van het menschelijk geslacht
in Oost en Zuid-Oost Azië, Thibet, China,
Japan, Siam en Birmah, d. w. z. 500,000,000
zielen, terwijl het reeds in het Westen aanhan-
gers zoekt en vindt.

2. Het *Hindoeïsme* in Hindostan met bijna 200
miljoen aanhangers.

3. Het *Mahomedanisme* dat zich van Indië
westwaarts uitbreidt over Azië en Noord-Afrika
Oostwaarts over N-Indië, steeds nieuwe ver-
overingen maakt en weinig of niets verliest.
Ook dit omvat 200 miljoen zielen.

4. Hebben we het vervallen of wel bedorven
Christendom, het Jodendom en verschillen-
de secten die de geesten beheerschen als
b. v. het Mormonisme. Ook het aantal hunner
belijders, gelijk hun macht en Zendingarbeid,
is een gewichtige factor. Ieder weet het. Wel
vallen zij niet onder hetgeen we gewoonlijk als
voortwerp der „Uitwendige Zending“ aanduiden
— Joden en Mormonen b. v. echter wel —
maar voor hem die den Christus naar de Schrif-
ten bejldt, is het duidelijk dat b. v. de Griek-
sche kerk zich in een richting beweegt die
telkens vijandig blijkt aan de waarheid, gelijk
Gods Woord die openbaart, om van de onkunde
enz. te zwijgen.

Gerekend zonder de Christenen en de Joden,
die beide Goddelijke Openbaring bezitten,
vinden wij bij de overige godsdiensten toch
leerstelsels en bepaalde vormen, gegrond op
zoogenaamde gewijde geschriften. De veda's, de
Koran zijn hun wat ons de H. Schrift is. Zij
hebben hun scholen, een priesterchap, in één
woord min of meer geordende toestanden op
godsdienstig gebied. Zelfs ontbreekt het niet
aan godgeleerden, schriftgeleerden en wijsgeeren.

Doch nu vinden we buiten dezen allen nog
een machtig heit, bijna 200 miljoen, van ruwe,
gansch onwetende heidenen. We wijzen slechts
op West- en Midden-Afrika, de eilanden der
Zuidzee, de oorspronkelijke stammen van Azië
en Amerika enz. Deze allen hebben geen ge-
wijde oorkonden, geen geschreven taal, geen
stelsel van godsdienst; slechts vage begrippen
en ruwe vormen van eredienst.

Feitelijk is dus de toestand zoo, dat twee
derden van de bewoners der aarde nog leven
in volkomen onwetendheid aangaande den
dienst des Heeren, en groote deels de ge-
legenheid nog missen die te verkrijgen; dat voorts
een deel deraulken meer en meer vijandig
tegenover het Christendom komt te staan en
het zelfs aanvalt.

We bedoelen op het oogenblik niet hiervan
de oorzaken op te sporen. We merken alleen
aan, dat de geschiedenis der Zending in meer
dan één opzicht raadselen biedt, dusver onop-
losbaar. Is er een raadsel in de geschiedenis
groter dan dat van het Mahomedanisme, dat
oorsprong, uitbreiding en levenskracht betref-
? Wie verklaart waartoe deze reuzenmacht der
dwaling, eens de helft der toemalige Christen-
heid als een stroom overdeeken mocht en nog
altijd als een muur tegenover alles staat wat
poogt de oude veste te heroveren, de afge-
vallenen te herwinnen? Zeker, er zijn oorzaken
aan te geven, maar de ten volle bevredigende
oplossing missen we nog.

We laten dezer dagen wat een Engelsch
officier uit authentieke bronnen meedeelt over
Soedan de „aëquatoriale provincie“ ten zuiden
van Egypte. Daaruit blijkt, hoe in dit uit-
gebreid gebied reeds geregelde toestanden wa-
ren gevastigd, oordeerschte de slavenhandel
uit had, in 't kort, de weg bereid werd tot
het betere. Plotseling staat de Mahdi op, een
dweepziek wellustig maar fier, welsprekend,
krachtig Mohamedaan. Hij weet duizenden voor
zich te winnen en predikt den kruistocht tegen
de overheerschers, de Egyptische regering,
als afvalligen van 't ware geloof. De Egypti-
sche en Britsche troepen verlaat hij; een man
als de edele Gordon valt door verraad. De
Mahdi zegeviert en blijkt weldra een despot
en dwingeland. Hij wordt door verrij omge-
bracht, doch zijn opvolger voert thans met
ijzeren hand de teugels van 't bewind. De
slavenhandel bloeit weer; het land zinkt in
barbaarscheid terug, voor lange jaren misschien.

Wie verklaart dergelijke raadselen?

Doch hoevel onoplosbare en raadselachtige
zich op het Zendingveld voordoen, duidelijk
is dat een vruchtbare arbeid met de verschil-
lende toestanden pas vermeld heeft te rekenen,
en ook dat bij veel dat ontmoedigt er ook
verblijvende teekenen en verschijnselen zijn.

Eerst echter een opmerking.

Tegen de dwaling dat het woord „zendeling“
een algemeen begrip zou omvatten, dient ge-
waakt. Wij b. v. die predikers naar Indië zenden,
behoeven geheel andere — niet wat de
boodschap, maar de personen en hun hoedanig-
heden betreft — dan die voor Hindostan
passen. Want het Brahmanisme is iets geheel
anders, heeft niets gemeen met het heidendom
bv. der Djakkers. Wederom zijn voor onze
Oost weer zeer verschillende mannen noodig,
al naar gij hen zendt, tot de heidenen van
Java, de veelgodendienaars van Sumatra of
elders. Dat ligt aan het groot verschil der
godsdiensten, die wij met een woord „heidendom“
noemen; aan de geheel eigenaardige rei-

die het Mahomedanisme vervult, aan den graad
der ontwikkeling die een volk, meest tenge-
volg van den godsdienst dien het bejldt, be-
reikt heeft.

Zeer terecht werd in het Zendingcongres,
voor twee jaar hier gehouden, gewezen op de
noodzakelijkheid der goede opleiding tot zen-
deling, op het zeer vele dat hem noodig is.
't Wordt, naar ons voorkomt, al te veel ver-
geten. Althans ons is 't soms zeer onbegrijp-
lijk hoe iemand in een paar jaar „klaar“ kan
wezen. Er is nog meer noodig dan dat „de
liefde Christi dringt“ al gaat dat voor alles.

Er is noodig een kennis, soms groter dan bij
den leeraar in Christenlanden wordt geëischt.
En wij althans die in Indië den strijd hebben
tegen een georganiseerde macht, met priesters,
geleerden, boeken eredienst en met politiek-
godsdienstig karakter, wij behoeven althans
voor een deel mannen zoo wel toegerust als
er ooit uitgingen. Hier is het betere nooit de
vijand van het goede.

HOOGENBURK.

Buitenland.

Duitschland. Treurige statistieke
cijfers. Uit de derde Algemeene
Synode. Plannen tot doordrijving
van de Unie. Eene Evangelische
Rijks-synode?

Enige tijd geleden werd door „de Her-
vorming een juichtoon aangeheven, omdat uit
de statistiek bleek dat in Engeland de mis-
drijven afnamen, welk lichtpunt in één adem
genomd werd met het optreden van het
tegenwoordige liberale ministerie in ons land!

Als men echter den blik slaat op Duitschland
dan is er alle reden om met bezorgdheid de
toekomst te gemoet te gaan en het is dunkt
ons zonneklaar, dat men in Nederland veel-
meer afdrijft op de strooming der geesten die
bij onze naburen openbaar wordt, dan dat we
mee gevoerd worden op die in de veer-
eigende koninkrijken van G